

Várady Loránd

MIT JELENT VAJDASÁGNAK A KUKORICA?

A sajtó, a televízió és a rádió szinte mindennap foglalkozik az állattenyésztés és az állattenyésztők nehéz helyzetével, az állatállomány lényeges csökkenésével, valamint a termelőkkel, akik egyre inkább fontolóra veszik, foglalkozzanak-e továbbra is haszonállatok tartásával, tenyésztésével, vagy pedig végérvényesen, vagy legalábbis ideiglenesen — amíg az kifizetődőbb nem lesz — felhagyjanak-e vele.

Ennek a jelenségnek ok és okozati összefüggése nagyon sok tényéztől előtt ismeretes. Rendkívül megnöttek a termelési költségek, a tenyésztéshez, hizlaláshoz szükséges pénzeszközök után járó kamat rendkívül nagy, hihetetlenül megdrágult az energia, a műtrágya, valamint a pótalkatrészek, növényvédőszeres stb. Az állattenyésztők legtöbbször arra is panaszkodnak, hogy a takarmány ára is annyira megemelkedett, hogy az lett talán a legnagyobb kerékkötője az ésszerű és kifizetődő állattenyésztésnek és hizlalásnak.

Az állati takarmány egyik legfontosabb és legnagyobb részarányban jelenlevő összetevője a kukorica. Az állatfajoktól, azokon belül pedig a korcsoportoktól, továbbá attól, hogy tenyész-, vagy hízóanyagot takarmányozunk-e, de még igen sok más tényezőtől függően is, a takarmányban a kukorica 60%-tól közel 85%-ig szerepel. Ezért a takarmány ára is a legnagyobb mértékben a kukorica pillanatnyi áráról és a takarmányban szereplő arányától függ. Ez az a tény, amit nagyon sok termelő, illetve állattenyésztő nem tud, vagy nem akar megérteni.

Hogy a kukorica mennyire fontos kultúr- vagy haszonnövény, azt néhány alábbi adattal illusztráljuk. Vetésterülete az egész világon — főleg azért, mert rendkívül széles körű éghajlati viszonyok között termelhető — 115 millió hektár körül ingadozik, amiből az európai országokban csak 12,5 millió hektáron, vagyis az egész világ vetésterületének csupán mintegy 11,9%-án termesztenek kukoricát. Jugoszlávia a világ kukoricaterületének mintegy 2%-án, vagyis kb. átlagban 2,3 millió hektáron termel évente kukoricát, ami annyit jelent, hogy az Európában

kukoricával bevetésre kerülő területnek mintegy 18—19%-a nálunk kerül betakarításra.

Ha figyelembe vesszük az egyre növekvő népszaporulatot, ami világszerte mind nagyobb és nagyobb gondot és problémát okoz, különösen az élelmiszer-ellátás közül és főleg a gazdaságilag fejletlen, elmaradott országokban, ahol az éhínség borzalmai egyre több tragédiát és éhhalált okoznak, természetessé válik, hogy a hús, mint állati termék, mint az emberi szervezet egyik legfontosabb tápláléka, egyre nagyobb szerepet játszik világszerte, tekintet nélkül arra, hogy a fogyasztója gazdaságilag fejlett vagy fejletlen országban él-e. Ezért a hústermelés világszerte előtérbe kerül, egyre nagyobb szerepet játszik és számtalan ország, amely húsból behozatalra szorul, igyekszik önállótóvá válni. Az exportőrök viszont a különböző piacokon igyekeznek értékesíteni az országaikban mind nagyobb mennyiségekben felhalmozódott hústömegeket.

Néhány év előtt ez az irányzat még nálunk is jelen volt. Állattenyésztőink azon igyekezete, hogy minél több jószágot állítsanak elő és hizlaljanak meg, ezért az állattenyésztés erősen felfelé ívelő irányzatot mutatott szinte az egész országban, de főleg Vajdaságban.

A növekvő állatlétszám több takarmány, elsősorban több kukorica termesztését követelte, ami — a már korábban leírt jelenségek és a világszerte növekvő állatállomány miatt — Vajdaságban is természetesen maga után vonta a kukoricával bevetett szántóterületek megnagyobbodását. Annál is inkább, mert növénynemesítőink kiváló terméseredményeket adó korán, közepesen korán érő fajtákból és hibridekből is számtalan vonalat nemesítettek ki. De serkentette ezt az irányzatot az is, hogy a kukorica gazdaszerű exportcikknek is bizonyult.

Vajdaság szántóterülete 1 543 810 hektár. A talaj összetétele, magas humusztartalma, a régi mezőgazdasági hagyományok ápolása és nem utolsósorban a szükséglet diktálja, hogy e terület nagy hányada évről évre búzával — amit egy régi, nagyon találó és szép magyar kifejezés „életnek” nevez — van bevetve. E kenyérgabona vetésterülete 1975-ben 388 800 hektár volt, de fokozatos csökkenéssel mintegy 330 000 hektárra apadt, hogy 1983-ban ismét közel 400 000 hektárra emelkedjen, és a rákövetkező évben pedig újra csak 325 020 hektárt borítson be Vajdaság területén ez a rendkívül fontos kenyérgabona.

Érdekesen alakult, de egyre felfelé ívelő görbét mutatott a kukorica vetésterülete, amit 1970-től egészen 1979-ig mintegy 630 000 hektáron termeltek, hogy 1980-ban a „tengeri” vetésterülete 660 000, 1983-ban pedig 681 700 hektárra emelkedjen. A következő két évben néhány főleg gazdasági ok miatt — amelyekre a későbbiek folyamán térünk majd ki részletesebben — az árutermelésre szánt kukorica vetésterülete és betakarított szemtermése rohamosan nőtt, amit — néhány más adattal együtt — az alábbi táblázatban tüntetünk fel:

Megnevezés kukorica	1984-ben e l é r t t e r m é s e r e d m é n y e k			1985-ben		
	hektár	q/ha	tonna	hektár	q/ha	tonna
Összesen	729 527	65,62	4 787 235	744 658	58,56	4 361 100
Társadalmi szektor	173 956	72,36	1 258 790	160 905	67,79	1 090 902
Magánszektor	555 571	63,51	3 428 445	583 753	56,02	3 270 198

A kukorica tenyésztése alatt lehulló, rendkívül jó eloszlású, aránylag nagymennyiségű csapadéknak, de a magas termelésttechnikai szinten történő termelésnek is köszönhetően, 1984-ben a valamivel több mint 4,78 millió tonnányi szemtermés a legnagyobb volt, ami Vajdaság területén valaha is megtermett.

Igaz, hogy az 1984-ben elért átlagtermések rendkívül magasak voltak. Az egy hektárról betakarított átlagtermés, ami a társadalmi szektoron 7236 kg, a magántermelők szántóföldjén pedig 6351 kg-t tett ki, világviszonylatban is egy nagyon magas termésátlagot jelent.

Vajdaság területén — a kőolajat kivéve — soha, egyetlen más terményből vagy termékéből sem termeltek ki oly nagy mennyiséget, mint 1984-ben kukoricából. Cukorrépából, amelynek a területegységenkénti hozama lényegesen magasabb, mint pl. a kukoricáé, 1981-ben, amikor rekordtermés volt, csak 4,28 millió tonnát termeltek, illetve szedtek fel a szántóföldön.

Érdekes a kukorica vetésterületének szektoronkénti megoszlása is a két utolsó esztendőben: 1984-ben a társadalmi szektoron az egész vetésterület 23,85%-án, a magántermelők pedig 76,16%-án; 1985-ben pedig 21,61, illetve 78,39%-án vetettek kukoricát. Ezekből az adatokból is látható, hogy a magántermelők — nyilván a rendkívül jó termésátlagokat nyújtó 1984. esztendő eredményein felbuzdulva — a múlt évben még lényegesen emelték a kukoricával bevetett szántóterület nagyságát.

Hogy a termelés-technológiát a megfelelő fajta-, vagy hibridkiválasztást stb. már mennyire jól elsajátították a magántermelők is, az az alábbi összehasonlítási táblázatból is kitűnik:

1985-ben a	Vetésterület		Átlaghozam		Össztermés	
	hektár	%	q/ha	%	tonna	%
Társadalmi szektor	160 905	21,62	67,79	115,76	1 090 902	25,01
Magánszektor	583 753	78,39	56,02	95,66	3 270 198	74,99
Összesen — átlag	744 658	100,00	58,56	100,00	4 361 100	100,00

Az átlaghozam között ugyanis nincs lényeges különbség a két szektor között, ami egyrészt annak a következménye, hogy a magántermelők

részéről is elég nagy volt a hektáronkénti befektetés a minél nagyobb terméshozamok elérése érdekében, másrészt pedig a termelési folyamat igen magas fokának elsajátítását is igazolja.

És hogy a kukorica mennyire fontos kultúrnövénye különösen a magántermelőknek, azt az is bizonyítja, hogy az összes szántóterületnek a múlt esztendőben is milyen óriási hányadát vetették be ezzel a növényvel, amit az alábbi táblázat is mutat:

Földtulajdon	Szántóterület		Kukoricával bevetve	
	ha	%	ha	%
Társadalmi szektor	611 523	39,61	160 905	26,31
Magánszektor	932 287	60,39	583 753	62,61
Összesen — átlag	1 543 810	100,00	744 658	48,23

A fenti táblázatból látható, hogy 1985-ben a magántermelők tulajdonában levő szántóterületnek a kukorica 62,61%-át borította be, ami azt jelenti, hogy a vetésforgóban közel 18 000 hektáron kukoricát kukorica követett. A magántermelők tulajdonát képező szántóterületből csak 348 534 hektár maradt más kultúrnövény termesztésére, vagyis csupán 37,39%.

Valamely áru többtermelésének, vagy hiányának jelentkezésekor a kereskedelmi életnek talán a legnagyobb imperatívusza a kereslet-kínálat törvényének betartása. Vajdaságban a kukorica esetében e törvényszerűség logikus következménye helyett, az ellenkezője következett be 1984-ben. A kukorica ára a nagy góré- és raktárkészletek ellenére, nemhogy csökkent, hanem hirtelen és látszólag minden komoly indoklás nélkül, rohamosan emelkedett. A kínálat pedig hosszú hónapokig váratott magára.

A piaci értékesítésre betakarított hatalmas mennyiségű tengerikészlet természetesen azt kellett volna hogy maga után vonja, hogy az állattenyésztés végre fellendül és mind a tenyészállatok, mind pedig a hízók száma hirtelen felemelkedik. Hogy ez miért nem következett be? Ennek az az oka, hogy 1984-ben mindkét szektor termelői a kukorica árát irreálisan magasra értékelték fel. És a rendkívül magasra értékelt kukoricaárak miatt, a termelők többségének a takarmány ára túl magas lett és ezért nem volt részükre az állattartás és állattenyésztés kifizetődő.

Hogy az országot néhány év óta milyen nagy infláció sújtja, az mindnyájunk előtt ismeretes. Az idegen valuta értékemelkedése a dinárhoz viszonyítva, illetve a dinár értékének csökkenése az idegen valutákkal szemben az abból az alábbi táblázatból is kitűnik, amelyben a részünkre talán legérdekesebb és legmértvadásabb öt valutának a dinárértékét tüntetjük fel az 1984. évi január 1-jei és december 31-i hivatalos árfolyam ki-mutatása alapján.

Valuta megnevezése	1984. I. 1.	1984. XII. 31.	Százalék
USA dollár	127,06	212,06	166,90
Angol font	179,11	245,10	136,84
Svájci frank	56,82	81,17	142,85
Német márka	45,34	67,36	148,56
Osztrák schilling	6,40	9,58	149,69
Összesen — átlag	414,73	617,27	148,83

Ugyanakkor feltüntetjük néhány mezőgazdasági termék és a takarmányokban szereplő komponensek alapárát a feltüntetett időszakban, az 1984. esztendő első és utolsó napján, ugyancsak az említett napokon jelzett hivatalos árfolyam alapján.

A termék megnevezése	1984. I. 1. d i n á r b a n	1984. XII. 31. k i f e j e z v e	%-os emelkedés
Búza	20	35	175,00
Kukorica	20	39	195,00
Hússertés I. oszt.	175	210	120,00
Növendékmарha	193	228	118,00
Napraforgódara (33%)	38	62	163,16
Szójadara (44%)	69	84	121,74
Összesen — átlagban	515	658	127,00

A két táblázat mindkét oszlopában feltüntetett pénzürték mellett kimutattuk azt, hogy mennyivel emelkedett 1984-ben az év elejétől az év végéig a valuta, illetve a feltüntetett áruknak a dinárban kifejezett értéke százalékarányban is.

A valutaértéket elemezve, szembetűnő, hogy az USA dollár értéke majdnem 70%-al emelkedett, ami a napisajtóban is, közgazdasági elemzések és világnézetek szerint irreálisan magas és lényegesen magasabb, mint az oszlop végén feltüntetett átlagos százalékarány.

Ugyanakkor érdekes százalékarány emelkedést mutat a búza — mint elsőszámú népélelmezési cikk — az elsőosztályúnak minősített hízósértés, valamint a növendékmарha kilogrammonkénti dinárban kifejezett ára, ami csak 20, illetve 18%-os emelkedést mutat. A most már nálunk is gyártott, de még mindig nagy mennyiségben importált szójadara csaknem 22%-os, a napraforgódara viszont 63%-os áremelkedést mutat. De az összes kimutatott valuta és mezőgazdasági termék közül, kimagaslóan a legnagyobb értékemelkedést a kukorica érte el, és pedig 95%-ot!

Természetes, hogy az a kukorica, amelynek az értéke papíron egy év

alatt majdnem a duplájára ugrott és amit az állattenyésztők és hizlalók a jószágok takarmányába kellett hogy beépítsenek, ezt a hihetetlenül magas áremelkedést, árugrást, nem bírta ki. Ezért — mivel, mint említettük a kukorica a takarmánynak mintegy 60—85, de átlagban véve legalább 75%-át teszi ki — természetesen annyira megdrágította a haszonállatok tenyésztését és hizlalását, hogy a papíron irreálisan magasra értékelt és emelt kukoricaár nagyon sok tenyésztőnek ráfizetést okozott.

Vajdaságnak exportkötelezettségét zömmel a mezőgazdasági termékekből kell teljesítenie. És a mezőgazdasági termékeket — mint nyersanyagot — feldolgozó ipari létesítmények azért vannak és kerültek olyan nagyon nehéz helyzetbe, mert a nyersanyag, a mezőgazdasági termékek ára túl magas. És ha a vágójószág ára — a feltüntetett táblázatból is láthatóan — csupán 18, illetve 20%-al emelkedett 1984-ben az részben azért is történt, mert a külföldi piac nem bírta el a magasabb felvásárlási árakat. De nem ez volt az egyedüli, illetve fő ok.

Lakosságunk vásárlóereje is lényegesen megcsappant, ami a másik oka annak, hogy a húsfeldolgozó gyárak képtelenek olyan sok árut, készterméket értékesíteni, mint amennyit a beépített kapacitásaik alapján előállíthatnak. És hogy a vágóhidak tovább is dolgozhassanak, hogy ne maradjon több ezer vágóhídi munkás kenyér nélkül, hogy a végtermékekkel a húsfeldolgozó gyárak a külföldi piacokon versenyképesek maradhassanak, hogy a hazai piacon is több hús és hentesáru kerülhessen a dolgozók asztalára, mindehhez lényegesen olcsóbban kell a nyersanyagot, a vágójószágot is vágásra, feldolgozásra kínálni a termelőknek. Ezt pedig csak úgy érhetik el, ha — a láncolatot visszafelé gombolyítva — a vágójószág és az azt létrehozó takarmány és főleg az abban mintegy 75%-ban szereplő kukorica ára a kimutatott 95 százalék helyett lényegesen alacsonyabb drágulási irányzatot mutat, vagyis a hazai piacon az ára lényegesen csökken.

A két év előtti csapadékdús ősz a kukorica betakarításának egyáltalán nem kedvezett, mert a hosszú, zord, nedves, szinte állandóan magas páratartalmú levegő a kukorica száradásának — még azokban a górékban is, amelyek szabályosan, az uralkodó szélirányra keresztben lettek felépítve — sokat ártott. Ennek hatására, a kukorica betakarításakor jelenlevő magas páratartalom miatt, amivel a levegő telítődött, a górékban a múlt év májusára a kukorica nedvességtartalma közel sem csökkent le a szokásos 14—16%-ig. Hogy a tél folyamán a levegő magas páratartalma miatt nagymértékben érezte káros hatását a csőrothadás, a szürkepenész és más megkárosodás alakjában, azt még nagyon sok termelő maga sem tudta. De hogy nagyon sok kukorica ment tönkre vagy veszített értékéből, az bizonyos.

Hogy 1984-ben milyen nagy kár volt a kukorica értékét alaptalanul annyira felemelni, az kitűnik még néhány számadatból is, amit 1985-re vonatkozóan, ugyanazokra a valutaértékekre, illetve termékekre és terményekre vonatkozólag tüntetünk fel, amelyeket az előzőekben már 1984-re közöltünk.

Valuta megnevezése	1985. I. 1.	1985. XII. 31.	1986/85 százalékarányban	1986/84
USA dollár	212,06	312,80	147,50	246,18
Angol font	245,10	454,03	185,24	253,49
Svájci frank	81,17	151,27	186,36	266,22
Német márka	67,36	128,38	190,59	283,15
Osztrák schilling	9,58	18,20	189,98	284,37
Összesen — átlag	617,27	1064,68	172,48	256,72

A valuta százalékarányban kimutatott értéknövekedése — a dinárhoz viszonyítva — a múlt évben szembetűnően kevés volt az USA dollár esetében, mert az az előző évben annyira rohamos emelkedést mutatott.

A termék megnevezése	1985. I. 1. dinárban kifejezve	1985. XII. 31.	1986/85 %-ban kifejezve	1986/84
Búza	35	52	148,57	260,00
Kukorica	39	40	102,56	200,00
Hússertés	210	385	183,33	220,00
Növendékmарha	228	460	201,75	238,34
Napraforgódara	62	63	101,61	165,79
Szójadara	84	99	117,86	143,48
Összesen — átlag	658	1 099	167,02	213,40

A fenti táblázatból is világosan kitűnik, hogy a kukorica ára a múlt esztendőben, 1985-ben alig emelkedett, alig emelkedhetett, mert nem lehetett se táplálékba, se takarmányba, se bármilyen más nyersanyagba olyan magas áron beépíteni, mint amilyent 1984-ben, vagyis az előző évben — ismételten hangsúlyozzuk, hogy irreálisan — állapítottak meg a részére. Ezt mutatja az a tény is, hogy a kukorica ára 1985-ben az év elejétől a végéig csupán 2,56%-al emelkedett.

Ugyanakkor szembetűnő a hússertés, illetve a növendékmарha árának hirtelen emelkedése — 83,33, illetve 101,75 százalékkal — ami annak a következménye, hogy 1984-ben a kukorica ára annyira emelkedett, hogy az állattenyésztés látszólagos ráfizetése miatt az állattenyésztők rengeteg tenyészállatot likvidáltak.

Hogy az állattenyésztőkre rövidesen jobb napok virradnak, hogy az állati takarmányt sokkal olcsóbban lehet majd előállítani, következtetni enged az a tény, hogy a múlt esztendő elejétől a végéig a napraforgódara ára csupán 1,61, a szójadaráé pedig 17,86%-al emelkedett.

Nagy gondot okoz természetesen az, hogy mi legyen azzal a rengeteg kukoricával, amit a rendkívül lecsökkent vajdasági állatállománnyal képtelenség feleltetni, és természetesen a keményítőipar és más iparág se tud feldolgozni és felhasználni.

Marad a kivitel. Az idei év első hónapjaiban elég sok kukoricát exportáltunk és még elég komoly mennyiségek várnak kivitelre. De vajon kifizetődik-e Vajdaságnak a kukoricát mindenáron kiszállítania? Az eddig leszállított és még leszállításra váró kukorica főleg a társadalmi szektor, illetve az állami birtokok tárolóiból és silóiból került és kerül még leszállításra. Ezt sürgeti a kukoricának az a nagy megterhelése, amit a gazdaságok az előállításához szükséges újratermelési bankkölcsönök visszatérítésére és a magas kamatok visszafizetésére kell hogy biztosítsanak.

Más a helyzet a magántermelőknél, akiknek nem kell olyan magas kamatot visszafizetniük és akiknek a görékban tárolt kukoricája az értékesítésig nem terheli oly nagy mértékben a tulajdonosok zsebéét az előállítási költségek előlegeivel. Az ő kukoricájuk főleg akkor kerül majd eladásra, ha a görékban a kukorica nedvességtartalma a természetes száritás következtében 14—16%-ra csökken le.

A kiszállításra kerülő, válogatott I. osztályú, exportminőségű, kb. 18%-os nedvességtartalmú kukorica felvásárlási ára mostanában 48—50 dinár körül ingadozik kilogrammonként, frankó berakva. A száritás költségei, amennyiben a vevő alacsonyabb nedvességtartalmú kukoricát kíván venni, mintegy 2,05 dinárt tesznek ki egy százalék nedvességtartalom csökkentéséért. A kiszállítás ömlesztve történik, mert a zsákok használata még sokkal jobban megdrágítaná az árut. Az ömlesztett kukorica szállításához azonban okvetlenül szükség van elzáró rekeszekre, amelyek, ha pozdorjalemezből készülnek, darabonként még 2000, ha pedig deszkából, 8000 dinárral terhelik a tengeri felvásárlási árat. De ezt terheli még a fuvar költség, a növényvédelmi vizsgálat stb. költsége is.

A kukorica tonnánkénti világpiaci ára jelenleg 105 USA dollár körül ingadozik. Ha ezt megszorozzuk az USA dollár jelenlegi valutaértékével, ami 325,— dinárt tesz ki, akkor dinárban kifejezve, a kukorica világpiaci ára csupán 34,125 dinár/kilogramm, ami nagyon, de nagyon messze van a hazai felvásárlási ártól, nem is beszélve arról a rengeteg költségről, ami a határig leszállítva a kukoricát terheli.

Régebben Vajdaságnak, különösen az északi részből rengeteg sertést exportáltak, élő-, hasított vagy feldolgozott állapotban egyaránt. Ma viszont a rendkívül magas védővámok miatt sok, főleg nyugati ország szinte lehetetlenné teszi az állattenyésztési termékeink importját azokba az országokba. A belföldi piac a végtermékek rendkívül magas ára és a vásárlóerő lényeges lecsökkenése miatt még hosszú ideig — ilyen magas eladási árak mellett — képtelen lesz lényegesen több húsarut, tejet, tojást stb. fogyasztani.

Hol a kiút? Lényegesen hosszabb távú, egészséges és ésszerű tervek összeállítására és azok — félretéve a pillanatnyi konjunktúrát és többnyire csak látszólagos kedvező feltételeket, mint például a kukorica irreális áremelése, illetve ármegállapítása volt — minden körülmények közötti betartására és megvalósítására kell törekedni. Ma már egy növénytermelő sem engedheti meg magának azt a luxust, hogy — pl. a ku-

konica esetében is — valamely mezőgazdasági növénynek kizárólag a főtermését, illetve annak az értékét vegye tekintetbe, ha egy bizonyos területegységre vonatkozó termés kifizetődőségét mérlegeli.

A kukorica esetében a szemtermés mellett bevételnek kellene elkönyvelni pl. a kapásnövények előnyeit is, ilyen a talaj pozitív strukturális összetétele. És természetesen annak a tengeriszárnak az értékét is, ami a szarvasmarhák, illetve a kérődzők részére óriási értéket jelent.

Nemcsak a szakemberek, hanem a termelők maguk is egyre inkább rádöbbennek arra, hogy az istállótrágya használata nélkül annyira gyér, szegényes a talajerő tápanyag-visszapótlása, hogy a már eddig elért átlagterméseknél magasabbakat nemigen érhetnek el, ha főleg, vagy kizárólag műtrágyát használnak. Sőt! A talaj strukturális állapota szinte lehetetlenné teszi, hogy bármilyen nagy potenciális erővel rendelkező vetőmagot használ is valaki, bármilyen jó a magágy előkészítése, a talaj megművelése, gyakran a csapadék mennyisége is, ha annak nem szerencsés a tenyészidő alatti megoszlása, a hozamok még nagy mennyiségű műtrágya kiszórása mellett sem emelkednek — vagy legalábbis nem emelkednek lényegesen — a befektetett értékkel és utántermő, valamint serkentő anyagokkal arányosan.

Az a régi állítás, tétel vagy megállapítás, hogy állattenyésztés nélkül nincs megfelelő termésátlagokat biztosító növénytermesztés sem, az utóbbi években egyre inkább és egyre jobban beigazolóódik. Az istállótrágya mindinkább visszanyeri azt az óriási értékét, amit sok éven át elvitattak tőle. Alkalmazásával kultúrnövényeink termesztésénél az aszály sokkal kisebb mértékben okozhat károkat, mint akkor, ha az istállótrágyát hosszú éveken át nem látott talaj a hiányos pozitív tulajdonságok miatt képtelen a növényt a szárazság kártételétől megvédeni.

A korszerű állattenyésztés gépei és istállóberendezései, amelyek lehetővé teszik, hogy az állattenyésztő pl. 200 hízósertést csak nagyon minimális időtöbblettel lásson el takarmánnyal, ivóvízzel stb., mint százat, ma már nagyon megkönnyítik az állattenyésztők és állattartók munkáját. És ha közel ugyanannyi időráfordítással egy állattenyésztő lényegesen több állati terméket tud majd előállítani, annak az egységára is — a hús, tej, vaj, tojás, gyapjú stb. — sokkal olcsóbb lesz és kell hogy legyen a mai árnál, illetve ugyanannyi, de lényegesen olcsóbb takarmány felhasználása után.

Rezime

Šta znači kukuruz za Vojvodinu?

Kukuruz je najvažnija ratarska kultura Vojvodine, čija se setvena površina u poslednjim godinama sve više širi i povećava. Iako je 1984. godina bila veoma rodna i uspešna, iako je u toj godini ubirana više kukuruza nego ika-

da u našoj Pokrajini, cena se ove kulture od početka do kraja pomenute godine skoro potpuno udvostručila.

Ovo je bilo glavni uzrok poskupljenju stočarske proizvodnje, što je dovelo do nerentabiliteta iste u očima i oceni mnogih proizvođača oba sektora. Zbog veoma teškog plasmata kukuruza, kao i velikih gubitaka u stočarskoj proizvodnji, došlo je do rapidnog sniženja brojnog stanja kako priplodne, tako i toвне stoke.

Visok, ali nerealan skok cene kukuruza u 1984. godini, za 95% povlačilo je za sobom preglomazno nagomilavanje zaliha u 1985. godini, zbog čega se cena ove kulture povećala za svega 2,56%. Međutim, predimenzionirano likvidiranje stočnog fonda u 1984. i delimično i u 1985. godini, ostavljće još veoma dugo svoje negativne posledice, kako u potrošnji kukuruza, tako isto i kod proizvodnje stočnih proizvoda.

Izvoz ne rešava problem preostale ogromne zalihe kukuruza, jer je cena na svetskom tržištu znatno niža od naše domaće, nereально visoke cene, te je negativna razlika na svakom izveženom kilogramu kukuruza prilično velika.

Izlaz iz ove veoma kritične situacije treba tražiti u dovođenju cene kukuruza na realnu, tržišnu, adekvatnu vrednost na sastavljanje realnih, dugoročnih planova u stočarskoj proizvodnji, i na nastojanju da se kukuruz realizira u maksimalnim količinama putem stočnih proizvoda, kako na domaćem, tako isto i na stranom tržištu.

Zusammenfassung

Was bedeutet Mais für Vojvodina

Mais ist die wichtigste Bodenbebauung von Vojvodina, wessen Saatfläche sich in den letzten Jahren immer mehr und mehr vergrössert. Wenn auch das Jahr 1984 sehr erntereich und erfolgreich war, und weil in diesem Jahr mehr Mais geerntet wurde, als je in unserem Gebiet, der Preis dieses Produktes verdoppelte sich vom Anfang des Jahres bis zum Jahresende auf das Doppelte.

Das war die haupt Ursache die Steigerung des Vieherzeugnisses, was im Auge vieler Erzeuger zur Unrentabilität führte. Wegen des sehr schweren Plasmans vom Mais und des grossen Verlustet in der Vieherzeugung kam es zur rapieden Verminderung der Zahl des Zuchttieres als auch des Mastviehes.

Der hohe, unreale Sprung des Preises vom Mais im Jahre 1984 brachte mit sich 95%, eine viel zu grosse Anhäufung vom Vorrat, warum sich im Jahre 1985 der Preis diese Kultur sich nur um 2,56% vergrössert hat. Dazwischen die zu grosse Vernichtung des Viehgrundes im Jahre 1984 und Anfang 1985 wird noch lange seine negative Wirkung spüren lassen, so im verbrauch des Maises, als auch in der Erzeugung des Viehproduktes.

Die Ausfuhr vom Mais löst das Problem von dem riesigen Vorrat nicht, weil der Preis auf dem Weltmarkt viel niedriger ist, als unsere Preise in der Heimat. Die unreale Preise und der negative Unterschied im Preis vom jedem Kilo welches ausgeliefert wird, ist ziemlich gross.

Den Ausgang aus dieser sehr kritischen Lage muss man durch den realen Preis des Maises suchen, den Marktpreis bei der Zusammenstellung der langfristigen Pläne in der Viehzucht, und die Bestrebung, das sich der Mais in den maximalen Mängen realisiert durch die Vieherzeugnisse so auf dem heimlichem, als auch auf dem ausländischen Markt.